

Prof. dr Radovan Vukadinović (1938–2019)

Kada nas napuste najveći, praznina odslikava veličinu njihovog djela i ličnosti. Odlaskom Radovana Vukadinovića, istaknutog profesora i akademskog stvaraoca, ostaje praznina u nauci o međunarodnim odnosima i spoljnoj politici, te drugim srodnim disciplinama, ne samo u regionalnim, nego i u širim, svjetskim razmjerama. Pripadao je intelektualnoj eliti, koja je najintenzivnije bila uticajna u bivšoj Jugoslaviji, a nakon toga svoj autoritet je nastavio da gradi paradigmaticnim stvaralaštvom kao „angažovani posmatrač“ svjetskih procesa, kako je to lijepo istakao njegov prijatelj, prof. dr Radule Knežević, u predgovoru Izabranih djela (CID, Podgorica 2009).

Na prolaznost života se čovjek mora navići, ali i pronaći načine da je prevaziđe, što je profesoru Vukadinoviću polazilo za rukom, kroz pregalački rad erudite i akademskog stvaraoca.

Iako nije živio u Crnoj Gori, profesor Vukadinović je bio vezan za zemlju svojih predaka, u kojoj je pronalazio mjesta, predjele i ljude s kojima se osjećao porijeklom bliskim, a posebno za svoje Bandiće, za koje ga je vezivalo međusobno poštovanje i divljenje.

Na Univerzitetu Donja Gorica profesor Vukadinović je pružio izuzetan doprinos na utemeljenju fakulteta Humanističke studije i razvoju studijskih programa „Međunarodni odnosi“ i „Studije bezbjednosti“. Profesor Radovan Vukadinović je bio prvi dekan Fakulteta od 2008. do 2011. godine, a nastavio je saradnički odnos na Fakultetu do zadnjeg dana.

Najosobenija karakteristika profesora Vukadinovića bila je istaknuta želja i sposobnost da piše i stvara, jer je vjerovao da se jedino stvaranjem možemo izdići iznad okolnosti i situacija.

Za više od pet decenija stvaranja i akademskoga rada, tačnije od 1963. godine kada je započeo svoju akademsku karijeru na Fakultetu političkih znanosti u Zagrebu, profesor Vukadinović je objavio više stotina naučnih i stručnih knjiga i članaka.

Jedna od prvih Vukadinovićevih knjiga, koja je na univerzitetским centrima u regionu nezaobilazna literatura, jeste „Međunarodni politički odnosi“ (prvo izdanje 1974. godine). Ta knjiga, zajedno sa druge dvije, „Međunarodni odnosi od hladnog rata do globalnog poretka“ i „Teorije međunarodnih odnosa i Teorije spoljne politike“ (jedan tom), predstavlja svojevrsnu sintezu istraživanja međunarodnih odnosa i centralnu tačku stvaralačkog opusa profesora Radovana

Vukadinovića. U Crnoj Gori su ove tri knjige objavljene 2009. godine kao „Izabrana djela“ u tri toma, u izdanju izdavačke kuće CID.

Neka od Vukadinovićevih najznačajnijih djela upravo potiču iz najranije faze njegovog akademskog rada, od kojih posebno treba istaći: „Američko-sovjetski odnosi od 1917. do 1976.“ (1976), „Hladni rat i Europa“ (1981), „Nuklearne strategije supersila“ (1985), „Mediteran između rata i mira“ (1986), „Sigurnost na Jugoistoku Evrope“ (1991) i druge.

Razrađenim analitičkim pristupima u obradi tema, kakve su teorije međunarodnih odnosa i spoljne politike, u zreloj fazi stvaralaštva Vukadinović je knjigama „Teorije međunarodnih odnosa“ (2005), „Teorije vanjske politike“ (2005), „Politika i diplomacija“ (2004) i druge, ostavio riznicu saznanja i sinergiju brojnih pristupa aktualnih svjetskih teoretičara, kao i pragmatične smjernice za dalja proučavanja.

Angažovanost profesora Vukadinovića na razumijevanju procesa međunarodne politike, najočiglednije je došla do izražaja u temama kakve su: sovjetsko-američki odnosi, kojima se dugo bavio, zatim nuklearne strategije velikih sila i nuklearna proliferacija, evroatlantske i evropske integracije, brojna pitanja regionalne bezbjednosti Jugoistočne Evrope, strateški interesi velikih sila na Balkanu (Rusija, Kina itd.) i drugo. Iz kruga ovog stvaralačkog opusa izdvajaju se knjige „Amerika i Rusija“ (Politička kultura, Zagreb 2008) i „Nuklearne strategije i međunarodni odnosi“ (Politička kultura, Zagreb 2006).

Profesor Vukadinović je bio pasionirani filatelist, kao i kolekcionar umjetnosti, pa su ga njegova posvećenost filateliji i umjetnosti podstakle da poveže strast i znanje, i tako su nastale dvije posebne knjige: „NATO temelj euroatlantskih integracija: filatelistička interpretacija“ (Stajer-graf, Zagreb 2012) i „Politički profil Pabla Pikasa: filatelistička projekcija“ (Stajer-graf, Zagreb 2013).

Znao mi je reći, tokom zadnjih godina, da istinski uživa kada može da radi na temama u kojima spaja ono što voli — filateliju, sa onim što najbolje zna, a to je bila međunarodna politika.

Profesorov entuzijizam za rad i stvaranje zadržao se do zadnjih dana života. Knjige koje pripadaju posljednjem ciklusu, a koje su nastale u saradnji s profesorovom pokojnom suprugom, prof. dr Lidijom Čehulić Vukadinović su: „Politika evropskih integracija“ (Ljevak, Zagreb 2011) i „Evropska ideja od Karla Velikog do Evropske unije“ (CANU, Podgorica 2016).

Važno je istaći, sve pomenute knjige su samo fragment imponantnog djela profesora Radovana Vukadinovića, koji je, takođe, autor ili koautor brojnih naučnih studija, članaka i analiza, koje tematski i strukturno ne zavređuju manju pažnju, posebno imajući u vidu širok raspon tema koje obrađuju (međunarodni odnosi, teorije međunarodnih odnosa, teorije vanjske politike, evropska bezbjednost, američka vanjska politika).

Profesor Vukadinović je tokom akademske karijere bio gostujući predavač na istaknutim svjetskim univerzitetima: Florida State University Tallahassee od 1985. godine, UCLA 1990, George Mason

1995, Georgetown 1996, University of Athens 1999–2001. i drugim. Takođe, kao predavač po pozivu, održao je brojna predavanja u univerzitetskim centrima i institutima na svim kontinentima (Evropa, Azija, Afrika, Sjeverna i Južna Amerika).

Profesor nije zanemarivao ni stručne aktivnosti, među kojima se posebno izdvajaju njegovi rezultati osnivača i predsjednika „Atlantskog vijeća Republike Hrvatske“, predsjednika „Centra za međunarodne studije“, glavnog urednika časopisa „Međunarodne studije“ (Zagreb) i direktora „Međunarodne ljetne škole Šipanu“.

Profesor Vukadinović je 2007. godine, izabran za predsjednika „Hrvatskog pagvaškog društva“ (1974), koje se zalaže za upotrebu civilizacijskih dostignuća (naučnih, tehničkih, umjetničkih) za dobrobit čovječanstva, te nije ostalo nezapaženo po svojoj nezavisnosti i slobodi izražavanja intelektualnih stavova.

Ljetnja škola na Šipanu, koju je profesor pokrenuo 2001. godine kao međunarodnu naučnu konferenciju o evroatlantskom dijalogu i saradnji, te brojnim drugim međunarodnim temama, prepoznata je u univerzitetskim i diplomatskim krugovima kao akademski i stručni forum za razmjenu mišljenja. Šipanska škola će za generacije učesnika ostati zapamćena kao platforma u čije je temelje ugrađena ideja i vizija prof. dr Radovana Vukadinovića.

Profesor Radovan Vukadinović je za života postao „institucija“ i naučni autoritet, ostavio je neizbrisiv trag u nauci, a njegovo djelo je bilo i ostaće neiscrpni izvor, inspiracija i podsticaj za istraživače u ovim oblastima.

Čast i privilegija je bilo saradivati s profesorom Radovanom Vukadinovićem i usvajati njegove mudre savjete i znanja.

Prof. dr Olivera Injac